

نگاه اسطوره‌شناسانه به‌راز سر به‌مهر انسان و کیهان

آیا شناخت «آگاهی» غول چراغ جادوست؟

مطالعات مربوط به آگاهی از یک‌سو به دلیل ماهیت ذهنی و درونی آن و از سوی دیگر به خاطر ضعف علوم اعصاب تا مدت‌ها خارج از حیطه علم بود و بیشتر این فیلسوفان بودند که در مورد چگونگی سازوکار ذهن سخن می‌گفتند. اینکه ذهن چیست و چگونه کار می‌کند، سؤال بزرگی بود.آیا ذهن و آگاهی حاصل سازوکارهای مغزی یا بهتر بگوییم بدنی ماست؟ صفحه ۶

روزنامه شرق

پنجشنبه ۱۰ شهریور ۱۴۰۱ • ۴ صفر ۱۴۴۴ • ۱ سپتامبر ۲۰۲۲ • سال بیستم • شماره ۴۳۶۴ • ۱۲ صفحه • ۱۰۰۰۰ تومان

بازدید عزت‌الله ضرغامی از «شرق»

ضرغامی قول داد مشکل چاپخانه رنگین (چاپخانه توفیق) را پیگیری کند

وزیر میراث فرهنگی و گردشگری و صنایع دستی، با حضور در روزنامه «شرق» ضمن بازدید از قسمت‌های مختلف تحریریه، حول مسائل مختلف مطرح حوزه میراث و گردشگری به گفت‌وگو پرداخت. عزت‌الله ضرغامی در این دیدار ضمن گفت‌وگوی مفصل درباره حوزه میراث فرهنگی و گردشگری نکاتی هم در خصوص رسانه‌ها بیان کردند...

صفحه آخر

در «شرق» امروز می‌خوانید: برج‌سازی در باغ‌های پایتخت؛ حق یا امتیاز ویژه، وجود کمتر از ۴۰ یوزپلنگ‌در ایران و **یادداشت‌هایی از فریدون مجلسی، مهدی افشار، مهدی زارع، طوفان جعفری**

سرمقاله

واردات خودرو، بصیرت انقلابی!

سیدمصطفی هاشمی طباطبائی

سمرانجام پس از ماه‌ها بررسی و طی مصوبات مختلف مقرر شده است که یک میلیارد دلار خودرو با قیمت حداکثر ۲۰ هزار دلار و با اولویت خودروهای زیر ۱۰ هزار دلار به کشور وارد شود و هیچ محدودیتی هم در واردات از کشورهای مختلف وجود نداشته باشد. این یعنی پاداش به کشورهایی که ما را تحریم کرده‌اند و ارزهای کشور را بلوکه کرده‌اند. این در حالی است که همچنان در تحریم هستیم و معلوم نیست معاهده برجام به کجا برسد. گاهی فکر می‌شد که اگر برجام احیا شود، مسائل اقتصادی کشور حل‌وفصل می‌شود؛ ولی با این دورخیز یقیناً اگر هم برجام احیا شود، ارزهای به‌دست‌آمده از آن احیا موجب احیای واردات و نه حل مشکلات کشور می‌شود. به یاد دارم در سال ۵۹ در هنگام تصدی وزارت صنایع و معادن از میان فرمایشات پیامبر گرامی خداوند حضرت محمد مصطفی (ص) جمله «ویل لقوم یلبسون ما لا ینسجون» را به‌عنوان شعار انتخاب کردیم و در سربک وزارتخانه چاپ کردیم. معنی آن این است «وای بر حال قومی که لباس آنها از بافته‌های خودشان نیست» و سپس زنجیره‌های تولید را طراحی کردیم تا بتوانیم نیازهای صنعتی را که وارد می‌کنیم، در داخل تولید کنیم. ظاهراً خیلی خوش‌خیال بودیم و سساده‌لوح و فرموده قرآن را که «ویل یعجل الله للکافرین علی المؤمنین سبیلها» را باور داشتیم، غافل از آنکه از آن پس تاکنون نه‌تنها راه، بلکه شاهراهی برای واردات از کشورهای دشمن و کافر به داخل کشور باز کرده‌ایم و همه‌گونه اشیاء و مواد مختلف را به صورت رسمی یا قاچاق یا شبه‌قاچاق به داخل می‌آوریم و حتی تحریم هم ما را متنبه نکرد و کالاهای کشورهایی که ما را تحریم کرده بودند و پول ما را گروگان گرفته بودند، مانند کالاهای لوکس و مصرفی و نابودکننده و نابودشونده مثل سیگار وارد کردیم. شکوه این تناقض را به کجا باید برد؟ در طول چهار سال گذشته انقلابیون کلامی، دائم فریاد بر دولت روحانی می‌آوردند که ارز چهارهزار و ۲۰۰ تومانی را برای واردات کالاهای مختلف صرف کرده است و آن را خیانتی عظیم و غیرقابل بخششی می‌خواندند. حال که دولت انقلابی و مجلس انقلابی حاکم شده است، شیوه مرزبیه گذشته را همچنان دنبال می‌کنند و دولت انقلابی و مردمی واردات خودرو را تصویب کرده است و دلیل آن را کمبود خودرو در داخل و ساختن اربابه‌های مرگ از سوی شرکت‌های داخلی آورده‌اند. البته در بینش اقتصاد لیبرالیستی واردات کالاها باید آزاد باشد تا رقابت بین تولیدکننده‌های داخلی و کالاهای خارجی منجر به اصلاح و ارتقای تولید شود. اگر ما این بینش و استدلال لیبرالیستی را قبول داریم، باید بدانیم که مکتب لیبرالیسم نمی‌تواند اجازه اقدامات انقلابی را بدهد و دولت انقلابی نباید از مکتب لیبرالیسم پیروی کند. حال با مکاتب کاری نداریم.
. می‌خواهیم بدون دیدگاه به استدلال‌های مختلف که درباره واردات خودرو مطرح می‌شود، بپردازیم و ببینیم این استدلال‌ها در کجای عقل و منطق جای دارند.

الف- می‌گویند اتومبیل‌های داخلی مثل پراید و سمند و پژو اربابه‌های مرگ هستند و تعداد تلفات مردم در این اتومبیل‌ها بیشتر است؛ درحالی‌که تویوتا، بنز، هیوندای و ولوو تلفات آن‌چنانی نداشته‌اند. بسیار خوب آمار هم همین را می‌گوید، ولی نمی‌گویند اگر به جای چند میلیون پراید چند میلیون اتومبیل مانند هیوندای 1-10 که معادل آن است، داشتیم یا این جاده‌ها، با این راننده‌ها، با این شیوه کنترل جاده و راننده و با این تقلب در لوازم یدکی زیرپله‌ای تلفات چقدر می‌شد؟ به‌علاوه مگر حکمرانی این کشور مسئول بهبود پدیده‌های مختلف در کشور نیست. پس چرا این اربابه‌های مرگ همچنان تولید می‌شود و قول تولید بیشتر و سالی‌ای یک میلیون را می‌دهند. مگر حکمرانی نباید از تولید اتومبیل‌های طراحی‌شده ۴۰۳۰ سال گذشته جلوگیری کند؟ مگر دولت اجازه واردات قطعات این اربابه‌های مرگ را صادر نمی‌کند و برای آن ارز تخصیص نمی‌دهد؟ مگر رئیس‌جمهور نگفتند که علت عقب‌ماندگی صنعت خودرو آن است که تکنولوژی موشک به آن وارد نشده است. حال که برادر متعهد و شایسته آقای منوچهر منطقی، مسئولیت خودرو را دارند و سابقه کار موشکی، پس چرا خودروهای تولیدی اصلاح نمی‌شود؟

ب- می‌گویند بازار نیاز به ۵۰۰ هزار اتومبیل دارد تا قیمت‌ها متعادل شود. اولاً معلوم نیست این برآورد بر چه پایه‌ای است؟ ثانیاً مگر اسکان واردات ۵۰۰ هزار خودرو وجود دارد. ثالثاً می‌گویند می‌خواهیم ۵۰ هزار دستگاه خودرو وارد کنیم. آیا اگر بر فرض این خودروها با قیمت متوسط ۲۰۱۰ هزار دلار وارد شود و به قیمت ارز نیمایی بدون گمرک و سود بازرگانی به قیمت ۵۰ میلیون تومان وارد بازار شود، قیمت‌ها می‌شکند؟ یقین بدانید مشغول فراهم‌کردن یک رانت ۵۰ هزار میلیارد تومانی در بازار خودرو خواهیم بود.

ج- اگر تنها ۵۰ هزار خودرو وارد شود، آیا جلوی اربابه‌های مرگ را می‌گیرد؟ میلیون‌ها اتومبیل در حال تردد در کشور هستند. پس ۵۰ هزار یا ۵۰۰ هزار خودروی خارجی جز آنکه جاده‌ها را بیشتر اشغال کند و مصرف بنزین را بالاتر ببرد و البته از رانت آن دوستان شقیق استفاده کنند، کار دیگری نمی‌کند.

ادامه در صفحه ۴

مکانیک جوانی که از روستای کوچکی در اطراف مسکو سر از دانشکده حقوق درآورد و بله‌های ترقی را به سرعت طی کرد تا در یازدهم مارس ۱۹۸۵ نخستین دبیرکل حزب کمونیست شوروی شود که انقلاب شوم ۱۹۱۷ را به چشم ندیده است؛ میخائیل گورباچف که در سال ۱۹۳۱ به دنیا آمده بود، آن قدر سن داشت که ریخ خانواده‌اش در دوران جنگ جهانی دوم و پاکسازی‌های گسترده و خونین دیکتاتوری استالین را به یاد آورد. گورباچف در آن پاکسازی‌ها یکی از پدربزرگ‌هایش را از دست داد و دیگری به شکلی فجیع شکنجه شد.

او به اجبار یا اختیار برنامه اصلاحاتی را در پیش گرفت که برای پیرمردهای حامی مرام کمونیستی

یادداشت

قوانین شهری و سرنوشت شهرهای ما

ترانه یلدا

معمار و شهرساز

قبیلا به نقش سازمان نظام مهندسی و اختلاط وظایف آن با شهرداری‌ها در روند توسعه شهرها اشاره کردم. امروز می‌خواهم در ادامه، مختصراً بیه اهمیت موارد دیگری بپردازم که رعایت آنها می‌تواند، مانند بسیاری از دیگر کشورهای جهان، متضمن سلامت بخش ساختمان و پایه و اصول کار در این حوزه محسوب شود؛ یعنی موضوع نگهداری مستمر از ساختمان‌های شهری، اجبار قانون برای بیمه‌شدن تمام ساختمان‌های شهری، اعم از قدیم و جدید و اجرای صحیح طرح‌های توسعه شهری.

قانون نظام مهندسی کنترل ساختمان سال ۷۴ به تصویب رسید. اما آیا در این ربع‌قرن، از تمام ظرفیت‌های قانونی این قانون استفاده شده است؟ در صحبتی دوستانه با دکتر سیمین حناچی، شهرساز باتجربه در زمینه قوانین شهری، به این نکته رسیدیم که تنها زمانی می‌توانیم قانونی را نقد کنیم که از تمام مواد آن قانون و آیین‌نامه مربوطه استفاده شده باشد و بررسی‌ها دقیقاً نشان دهند که کاستی‌های آن قانون کجاست؟ ظاهراً نه‌تنها از تمام این پتانسیل‌ها استفاده نشده، بلکه بسیاری از قوانین دیگر ما هم به همین سرنوشت دچارند. یعنی قانون داریم، ولی رعایت و اجرا نمی‌شود. به‌هررو، سازمان‌های نظام مهندسی استان‌ها طبق قانون همواره وظیفه نظم‌دادن و هماهنگی امور مهندسان، کمک به دولت و شهرداری‌ها در حسن اجرای مقررات ملی ساختمان و ضوابط معماری و شهرسازی و همچنین رسیدگی به تخلفات انتظامی مهندسان را بر عهده داشته‌اند. این نهادها همچنین موظف‌اند به آموزش و ارتقای سطح دانش و مهارت مهندسان، دادن بازخورد به مراجع تدوین مقررات ملی ساختمان درباره نقاط قوت و ضعف مقررات و همچنین همکاری با

هشدار دوباره برای اقتصادملی؛ همسایگان ایران از میادین مشترک نفت و گاز تا ۵۰ برابر بیشتر از کشور ما برداشت می‌کنند

غفلت نفتی

گزارش تیتربک را در صفحه ۴ بخوانید

گورباچف چشم از جهان فرو بست؛ او آخرین رهبر اتحاد جماهیرشوروی بود که نبرد سرد را پایان داد

مردی که نجنگید

در همین زمینه: گفت‌وگوی «شرق» با آخرین سفیر ایران در اتحاد جماهیر شوروی

● عکس: Gettyimages

و سوسیالیستی تاشناخته بود. اما او برخلاف آنها دریافت‌ه بود که دنیا سال‌هاست تغییر کرده و دنیای جدید نیاز به سیاستی جدید دارد. دکترین «گلاسنوست» او به مطبوعات و رسانه‌های شوروی اجازه داد برای اولین بار طی هفت دهه حکومت تاریک کمونیستی، از کمبودها بگویند و با نگاهی متفاوت از مطالب دیده‌شده از سوی حزب کمونیست بنویسند. دکترین «پروسترویکا» هم آغازکننده اصلاحات گسترده اقتصادی در شوروی بود. اما واقعیت این بود که با توجه به تجربیات تاریخی، سیستم حکمرانی کمونیستی- سوسیالیستی در نهایت محکوم به شکست است و این اتفاق هم دیر یا زود در اتحاد جماهیر شوروی رخ می‌داد. او در سال ۱۹۸۸ در سازمان ملل اعلام کرد به طور یک‌جانبه از ذخیره زرادخانه هسته‌ای شوروی می‌کاهد و نیروهای شوروی را طی ۱۰ سال آینده به طور کامل از افغانستان خارج خواهد کرد. او به پول حاصل از این صرفه‌جویی برای کمک به طبقه فقیر جامعه شوروی نیاز داشت.

این گزارش را در صفحه ۵ و گفت‌وگورا در صفحه ۳ بخوانید

که از قدیم چهار رشته اصلی بودند و سپس شهرسازی، مهندسی ترافیک و نقشه‌برداری) پیوند و ارتباط قاعده‌مندی یا یکدیگر ندارند و کارشان از یکدیگر متأثر نمی‌شود. حتی برخی رشته‌ها اهمیت آن دیگری را نفی می‌کنند. درحالی‌که نیک می‌دانیم که کار ساختمان‌ها، اهمیت حفظ درختان کهن و قدیمی‌تر یا اصول شهرسازی و ترافیکی و توجه به عرض معبر باید حتما در تعیین تعداد طبقات مجاز تأثیرگذار باشد. در دهه‌های اخیر، چه بسیار مجوزهایی که به ساختمان‌های بلندی داده شد، کنار کوچه‌های باریک در بافت‌های کوچه‌باغی شمیرانات در تهران، تراکم‌هایی که باعث خلل در ترافیک روزانه این محلات شده و دیگر هیچ چاره‌ای هم برایش نداشتند، اهمیت حفظ درختان کهن و قدیمی‌تر یا اصول طرح‌های شهری نیز ناهماهنگی‌ها بسیاریند و اگرچه ضوابط و مقررات طرح‌های جامع و تفصیلی اغلب نیم‌نگاهی به کلیت محله نیز دارند، گاه با دخالت کمیسیون‌های مختلف ۵ و ۱۰۰ و...

این ضوابط رعایت نمی‌شوند. دیگر راهنماهای طرح‌های مقیاس کوچک‌تر، مانند ارزیابی‌ها و توصیه‌های محیط‌زیستی، رعایت حریم رودخانه‌ها، اهمیت حفظ درختان کهن و قدیمی‌تر یا حتی اصول دیگر مانند ارزش‌های میراثی و محلی و منفعت عمومی نیز مورد توجه قرار نمی‌گیرند. همین‌جاست که حقوق شهری اهمیت پیدا کرده و بروز می‌کند و همین‌جاست که نقش بیمه ساختمان برجسته می‌شود. شرکت‌های بیمه باید نقش محوری و جدی پیدا کنند و کارشان صوری نباشد، بلکه واقعا صحت و سلامت و ایستایی و استحکام تمام ساختمان‌های شهر را تضمین کنند. شهر خوب جایی است که سازندگان، بهره‌برداران و استفاده‌کنندگان نهایی از ساختمان‌ها همه در یک معادله برد-راضی باشند و از محیطی که برای کار و زندگی‌شان طراحی شده است، لذت ببرند. سازندگان باید درست بسازند و ساختمان‌ها بیمه شوند. شهرداری‌ها و نظام مهندسی نظارت کامل بر روند ساخت داشته باشند.

ادامه در صفحه ۴

صفحه آخر

در «شرق» امروز می‌خوانید: برج‌سازی در باغ‌های پایتخت؛ حق یا امتیاز ویژه، وجود کمتر از ۴۰ یوزپلنگ‌در ایران و **یادداشت‌هایی از فریدون مجلسی، مهدی افشار، مهدی زارع، طوفان جعفری**

رئیس مرکز و دبیر ستاد فناوری‌های نرم و توسعه صنایع خلاق به «شرق» توضیح داد

علت افزایش مهاجرت متخصصان

۴

«آزادی» به زنان خنديد

درخشش پرسپولیس در حضور زنان تماشاگر

۹

ورود قوه قضائیه به انتخاب مهدی تاج؟

۹

در گفت‌وگو بارحمن قهرمان پور بررسی شد

ایران و میانجیگری برای جنگ اوکراین

۲

یادداشت روزنامه‌نگاران

۲

این ویروس‌های بد آن ویروس‌های خوب

۲

محمد کرام‌الدینی

هردم از این باغ تری می‌رسد، نغزتر از نغز، تری می‌رسد. هرچند منظور حکیم نظامی از تری که در این بیت به کار برده، چیزی جز میوه و تزیار نیست و منظور من از تزیار همان است که خلق بیشتر ترجیح می‌دهند چهره غلط مصطلح آن، یعنی تره‌بار را به کار ببرند؛ اما در اینجا نه کاری با حکیم نظامی دارم و نه قصد پرداختن به تزیار، بلکه می‌خواهم سری به باغ آفرینش بزنم، نگاهی گذرا به میوه‌های تازه این باغ بی‌مرز و نامحدود بیندازم و مرخص شوم.

یکی از درختان باغ آفرینش که زود به زود و فراوان میوه می‌دهد و هرچند گاه یک بار خربهایی از میوه‌های جدید آن می‌رسد، درخت «ویروس» است. مثلاً از خبرهای داغ این روزها که سبب ترس برخی افراد شده‌اند، پیدایش ویروس تازه‌کار لانگیا در چین و نیز سر برآوردن ویروس کهنه‌کار آبله میمونی در نقاط مختلف کره زمین است.

اگرچه کشتاری که ویروس آنفلوآنزای اسپانیایی در سال‌های ۱۹۱۸-۱۹۱۹ بار آورد، به دست فراموشی سپرده شده؛ ولی هنوز از شمار زخم‌هایی که ویروس‌های ایدز و کرونا بر پیکر جمعیت‌های انسانی وارد می‌کنند، نه‌تنها کاسته نشده، بلکه گاه و بیگاه همچنان انواع جدیدی از ویروس‌های کرونای جدید خود را می‌نمایانند و زخم‌های جدیدی بر تن آدمی می‌نشانند. ویروس لانگیا از جوندگان به انسان سرایت می‌کند و کشنده نیست. تاکنون تنها ۳۵ مورد از آن در انسان ثبت شده؛ پس چندان ترسناک نیست و ویروس آبله میمونی هم تنها از طریق تماس با پوست آلوده به بدن می‌رسد و مانند ویروس کرونا نیست که از راه هوا وارد شش‌های ما شود.

بنابراین، یک روی شکوه این است که کشنده‌ترین بیماری‌های انسانی را ویروس‌ها سبب شده‌اند. ویروس‌ها سلول‌های ما را از درون می‌خورند و تهی می‌کنند، به‌علاوه، آن‌چنان سریع تغییر می‌کنند که بسیاری از کوشش‌های ما را در مبارزه با آنها بر باد می‌دهند. روی دیگر سسکه این است که تعداد و تنوع ویروس‌ها بسیار زیاد است؛ تعداد ویروس‌های موجود در یک لیتر آب دریا یا یک قاشق‌خاک از تعداد انسان‌های روی زمین بسیار بیشتر است. برخی ویروس‌شناسان تخمین می‌زنند که ممکن است تریلیون‌ها گونه ویروس در این سیاره وجود داشته باشد. ویروس‌ها در واقع از پیش‌کسوتان زندگی روی زمین‌اند و میلیارد‌ها سال پیش از ما بر زمین پدیدار شده‌اند. به همین علت برخی سیاره زمین را سیاره ویروس‌های می‌نامند!

به‌علاوه، ویروس‌ها با بسیاری از میزبانان خود روابط مسالمت‌آمیز دارند. بدن سالم ما خانه تریلیون‌ها ویروس بی‌آزار و بعضاً مفید است که مجموعاً و بیروم نامیده می‌شوند. اگرچه ویروم ما، باکتری‌ها، قارچ‌ها و دیگر تک‌سلولی‌های میکروبیوم ما (مجموعه میکروب‌هایی که در ارتباط با ما زندگی می‌کنند) را آلوده و نابود می‌کند و برخی پژوهش‌ها نشان می‌دهند که ویروم انسانی، میکروبیوم ما را در تعادل نگه می‌دارد و به سلامت ما کمک می‌کند.

ادامه در صفحه ۴